

„Gazeta” wychodzi codziennie wieczór, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.

Oddzielnie dla Czerw. o ile sąpa stary, w Krakowie po 10 a. w Lwowie lub w przesyłkę pocztową 12 a.

Prenumerata wynosi:

Państwo	na 6 m.	na 12 m.	na 18 m.
do Włoch, Francji, Anglii, Belgii, Szwajcarii, Turcji i innych państw, należących do związku pocztowego.	24 złr.	48 złr.	72 złr.
do Niemiec, Prus, Austrii, Włoch, Szwajcarii, Turcji i innych państw, należących do związku pocztowego.	24 złr.	48 złr.	72 złr.

Prenumerata przyjmowana jest tylko od 1-go do ostatniego dnia w miesiącu. Wskazywanie płaconych na prenumeratę i ogłoszenia (inzeraty) uprasza się o adresy i adresy do Administracji „Gazety” w Krakowie. — Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie pocztowej. — Listy reklamacyjne nie przyjmują się. — Nieopłacone nadsyłanych nie wraca się.

Przegląd Polityczny.

Kraków 10 lipca.

Najj. Pan przybył wczoraj z jeneralnym adiutantem hr. Paar z Gastein Lend do Salzburga w celu zbrania się, została już ostatecznie ułożona wystawa sztuki. Na dworcu witali Cesarza reprezentanci władz i Arcyksiążę Ludwik Wiktor, a niemieckiej liczba publiczność. Po wystawie oprowadzał Monarchę Namiestnik hr. Thun i prezes komitetu wystawy Dr. Sedlitzky. Wystawę opuszczał Cesarz z wyrażeniem najwyższego zadowolenia i odjechał z Arcyksiężem Ludwikiem Wiktoorem do Klessheim. Dzienniki salzburskie witają przybycie monarchy w gorących artykułach.

Nowa ustawa wojskowa, która ma być przedłożona parlamentowi w Wiedniu i Peszcie zaraz po ich zebraniu się, została już ostatecznie ułożona przez ministerstwa obu państw monarchii. W nowym projekcie odpada postanowienie co do oznaczenia maximum stanu wojennego. Według informacji N. Fr. Presse, stan wojenny ma być w przyszłości oznaczony według pewnego procentu ludności, będzie on przeto zmienny, a w miarę wzrostu ludności będzie się podwyższał. Wysokość procentu miano przyjąć między 3½ a 4%, całej ludności. W każdym razie zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż kontyngent roczny rekruktów dość znacznie będzie podwyższony. Według Fremdenblattu cyfra rocznego kontyngentu podniesie się o 10.000 żołnierzy. Asenierkan nastąpi tak dla wojska stojącego, jak dla rezerwy zapasowej i dla obrony krajowej. Co do rezerwistów zapasowych wprowadzono ważną zmianę; mają oni bowiem być powoływani corocznie na trzytygodniowe ćwiczenia. Również i postanowienia co do jednorocznych ochotników uległy pewnej zmianie. Ze wszystkich ciał parlamentarnych monarchii obraduje obecnie tylko sejm dalmatyński. Po ukonstytuowaniu się binra, wybrał on już komisy finansową i petycyjną, tudzież komisy dla zbadań sprawczadnia z czynności Wydziału krajowego. Z inicjatywy posłów wniesiono projekt do ustawy o zmianę § 33 gminnej ordynacji wyborczej.

Na przedwczorajszym posiedzeniu sejmu kroackiego dokonano wyboru trzech delegatów do sejmu węgierskiego. Do Izby magnatów wybrano: hr. Jellaczca, do Izby deputowanych: Kolaricza i Stekowiaca. Po sprawdzeniu protokołu posiedzenia *stante sessione*, odczytał prezydent Sejmu na czas nieograniczony. Opozycja nie była obecna na tem ostatnim posiedzeniu sejmowym.

Na posiedzeniu rady koronnej, która się w przeszły piątek pod przewodnictwem cesarza Wilhelma odbyła, przemówił cesarz do otaczających go ministrów w sposób znaczący. Prosił on ich, aby z równą wernością i otwartą życzliwością, z jaką rad swych udzielał dziadkowi jego i ojcu, i jemu ich udzielali. Rozwodził się dalej nad zasadami, jakie sobie wziął za podstawę swych rządów. Słota, mówił on, te same zasady, które dziadkowi cesarza Wilhelma I wypowiedział w swym orędziu z r. 1881, a ojciec mój, cesarz Fryderyk, wyłożył w piśmie swym odręcznym do kancelarza.

Wymieniał cesarz dalej zasady wielkiej polityki, jakimi się za rządów swych kierować będzie i o których mniema, że się w świecie utrzymają, a między nimi kładł główny nacisk na potrzebę przestrzegania ścisłości w szanowaniu zawartych sojuszków z zaprzyjaźnionymi rządami, z Austrią i Włochami, dodając, że jest jego szczerym zamiarem wykonać te sojusze coraz dokładniej, aby krajowi i Europie zapewnić pokój, a ludowi swemu płynące z niego błogosławieństwa. Było to ciąglem staraniem dziadka, od czasu jak nowe granice państw zakreślił. W tym duchu pragnął działać ojciec jego; spuściznę tę uważa za zadanie godne rządzących, i spełniać je będzie z wszystkich sił swoich. W tym celu odwiedził też w tym roku dostojnych swych sojuszników, a w członkach rady koronnej spodziewa się znaleźć skuteczną pomoc w zamierzonym celu.

Przemowa ta nabiera wielkiego znaczenia wobec zamierzonej podróży petersburskiej, a w zgodzie z wyrażeniami w niej zawartymi co do polityki zewnętrznej zostaje też wyrażenie widać inspirowana świeża korespondencja berlińska w Köln. Zg. której autor odzywa się w te słowa:

„Miejace w mowie tronowej, w której monarcha wspomina, że umowy z Austrią i Włochami dozwalały mu utrzymać dobre stosunki z Rosją, dowodzi, że do odwiedzenia cara rosyjskiego nie skłania cesarza Wilhelma żadna chwilowa polityczna potrzeba Niemiec, ale jedynie chęć utrzymania tradycyjnej przyjaźni między obu dynastiami. Polityczne potrzeby Niemiec są jaknajzupełniej zaspokojone i zapewnione przyczynami zawartymi z Austrią i Włochami, nie potrzebują więc poszukiwać żadnych nowych pewnień lub polepszeń swego położenia. To nie wyłącza jednak dążeń czynienia wszystkiego, co by się przyczynić mogło do usunięcia lub złagodzenia drżliwych punktów, jakie między ich sojusznikami a innymi mocarstwami zachodząć mogą.

„Ponieważ wojna Austrii byłaby zarazem wojną Niemiec, jest więc tylko naturalnym wpływem polityki pokojowej ostatnich, że cesarz pragnie przyjaźni, jaka się może da odświeżyć z dworem rosyjskim, użyć zarazem w kierunku uchylenia wszelkich drażliwości, jakie między Rosją a Austrią zachodząć mogą. Pod tym względem podróż petersburska może nabrać politycznego znaczenia.”

Dyslokacja wojsk obecnie w monarchii przeprowadzana stosownie do przyjętego zasadniczo podziału terytorialnego, już oddawna winna była być wykonaną, jeżeli podział terytorialny miał być rzeczywistością. Co się tyczy kraju naszego, wstrzymanie się z wykonaniem pociągło z dwóch powodów. Jeden był ważnym: brak kolarza i niemożność właściwego umieszczenia wojska. Drugi był dla kraju poohlebny, pulki bowiem galicyjskie, stojące załoga w Wiedniu, lubiano tam pokazywać swoim i obcym podczas parady i przeglądów w Praterze, jako jedne z najświetniejszych w armii. Powód pierwszy, a główny, usunięty został z końcem przeszłego a początkiem bieżącego roku, przez wybudowanie odpowiedniej ilości baraków. Odtąd nie rzeczowego nie stało na przeszkodzie wykonaniu najważniejszej zasady organizacji armii i z prawdziwym zadowoleniem należy przyjąć przeprowadzenie takiej, już dla:

tego, że zawsze, ale zwłaszcza w sprawach wojskowych, każda przyjęta zasada, która nie wchodzi w życie, staje się szkodliwą; przestając zaś być martwą literą, nietykalo przynosi oczekiwane po niej korzyści, ale świadczą o słabości i sile wykonawczej administracji i państwa.

Umieszczenie zaś w Galicji wojska odpowiednio do obowiązujących zasady terytorialnej, odpowiadające istocie i potrzebom armii dzisiejszej, jest także z wielu względów, nietykalo wojskowych, korzystnem dla kraju naszego.

I zawsze tak się dzieje, że usunięcie każdej anomalii, a była nią dyslokacja, nieodpowiednia dzisiejszej organizacji wojskowej, stwarza stan zgodny z naturą rzeczy, a zatem z potrzebami i interesami całości państwa i jego części.

Wykonanie bezpośrednie takiej dyslokacji było już od kilku miesięcy postanowionem, o czem Czas był kilkakrotnie zawiadamiany. Terminów wykonania było kilka. Względem sanitarny i potrzeby zbadania budowy baraków, były przyczyną, że odkładano te terminy. Ostatni wyznaczony został na pierwsze dni lipca; jakoż okazał się on prawdziwym, a przynajmniej, że z wszelkich względów najwłaściwiej i najrozsudniej wybranym został.

Już temu parę tygodni wiadomem było w mieście, że podpisane zostały rozkazy marszu do Galicji pułków, które odpowiednio do zasady terytorialnej winny tu być przybyć. Ciekawym acz bez znaczenia szczegółem jest, że jeszcze tydzień przed podpisaniem owych rozkazów, rządowe biuro korespondencyjne wysłało do dzienników — z wyjątkiem krajowych — telegram, zapewniający, że na teraz żadna dyslokacja przeprowadzona nie będzie.

Przepisy prasowe nie pozwalały nam wspominać o dyslokacjach, nawet wtedy, kiedy już były faktem dokonanym; mogliśmy dopiero z urzędowego dziennika pobrać o fakcie wiadomość.

Ma on, jako wykonanie obowiązującej organizacji armii, istotne znaczenie, jak to już stwierdziły urzędowe i półurzędowe organa. Innego nie ma. Nie jest on — jak zresztą wszyscy to zrozumieli — nawet symptomatem ogólnego położenia, jest natury wyłącznie administracyjno-wojskowej. Ostateczne w tej mierze postanowienie powziętem zostało wtedy, kiedy już bezpośrednie obawy wojny, czy raczej alarmy minęły były i przestały niepokoić świat polityczny. O ile wiemy, o wykonaniu dyslokacji obecnie przedsięwziętych zawiadomionym, między innymi, został w swoim czasie szczegółowo wojskowy *attaché* rosyjski pułkownik Zujew.

Cała rzecz od początku miała być i została też z całą jawnością dokonana, tak że obliczyć można co do jednego żołnierza i konia, nieznaczne zwiększenie sił wojskowych na każdym punkcie. Nie na tem też polega ważność rzeczy, ale na tem, że raz przecież wykonano zostało to, do czego wykonania było się zobowiązaniem ustawami.

KOESPONDENCYA „CZASU”.

Wiedeń 9 lipca.

(Pomnożenie liczby posad lekarzy rządowych w Galicji. — Projekt ustawy o placach i remuneracjach dla katechetów

szkół ludowych i wydziałowych. — Subwencje rządowe dla wystawy higienicznej we Lwowie i na naukę majstrów ślusarskich w Świątyniach).

Już w pierwszej chwili po reorganizacji państwowej służby lekarskiej po powiatach liczba lekarzy powiatowych w Galicji okazała się nie dostateczną i z tego powodu ministerstwo kilkakrotnie otrzymało z Namiestnictwa lwowskiego przedstawienie, wykazujące niezbędną potrzebę podniesienia tej liczby tak, aby każdy powiat miał osobnego lekarza rządowego. Dopiero dzisiejszy gabinet, okazujący na każdym kroku, że dąży do wytrwania i wszelkimi środkami do poprawienia stosunków sanitarnych w Galicji, wyjechał postanowienie cesarskie bardzo przychylne dla Galicji. Liczba rządowych lekarzy galicyjskich zostanie wskutek tego postanowienia pomnożoną w latach 1889 i 1890 o 10 t. j. przybędzie w obu tych latach po pięć nowych posad lekarzy powiatowych. Nadto w tym samym okresie czasu przybędą dwie nowe posady asystentów z egzaminami fizykalnymi, więc zdolnych do pełnienia funkcji lekarzy powiatowych. Wskutek tej zmiany zajdą następujące dyslokacje galicyjskiej służby sanitarnej. W r. 1889 otrzymają osobnych lekarzy rządowych powiaty: Chrzanów, Myślenice, Dąbrowa, Ropczewo i Rutki, asystentów sanitarnych zaś powiaty: Żywiec, Limanowa, Brzesko, Kolbuszowa, Brzozów, Staremiasto, Bóbrka, Żydaczów, Podhajce, Trembowla i Buhorodczany. W r. 1890 ustanowieni będą lekarze rządowi w powiatach: Żywiec, Wieliczka, Żydaczów, Trembowla i Buhorodczany, asystentów sanitarnych zaś otrzymają, oprócz powyżej wskazanych powiatów także powiat Grybowski i Mościska. Uczyniwszy w ostatnich czasach zadość dwóm życzeniom Sejmu krajowego w zakresie stosunków sanitarnych t. j. pomnożony znacznie liczbę posad lekarzy i weterynary powiatowych, Rząd z tem większym nakiem domagać się nie przestanie, aby teraz Sejm ze swojej strony uczynił następstwo i sfinalizował sprawę ustanowienia lekarzy gminnych.

Ministerstwo oświecenia wniosło do Sejmów krajowych, jako przedłożenie rządowe, projekt ustawy o placach, remuneracjach i innych poborach katechetów w szkołach ludowych i wydziałowych. Projekt rządowy zostawia w tej mierze szeroki zakres Radom szkolnym krajowym, które w porozumieniu z Wydziałami krajowymi oznaczają mają, gdzie mają być ustanowieni katecheci ze statemi placami, a więc zwróceni z nancycejami statymi, a gdzie zmiast plac remunerationi mają być do posad przywiązane. Przyszanie staty placu zawisłem być ma od minimalnej liczby godzin wykładanych w tygodniu. Katechetom będą wyznaczone szkoły, w których poza siedzibą swoją uczyć mają religii w granicach maksymalnej liczby godzin za zwrotem kosztów podróży, których wysokość oznaczać ma w pojedynczych wypadkach krajowa Rada szkolna w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Gdzie na podstawie specjalnych tytułów prawnych nie to funduszów szkolnych, lecz z innych źródeł wypłacane są pobory katechetów, tam tytuły te pozostają w mocy; gdzie zaś przepisami obowiązku opłacania katechetów włożony został na strony interesowane, tam wejdzie w zastosowanie postanowienie nowej ustawy, rozkładającej te pobory na fundusze szkolne. Projekt rządowy zastrzega, że katecheci nie mogą z mocy nowej ustawy otrzymać mniej, aniżeli dziś pobierają.

Ministerstwo oświecenia przeznaczyło 500 złr., jako subwencję rządową na koszt urządzania wystawy higienicznej, która odbędzie się we Lwowie w tym miesiącu razem ze zjazdem lekarzy. Toż ministerstwo pozwoliło zarządowi szkoły fabrykowej ślusarskiej w Świątyniach przyjąć na naukę kilkun miejscowych majstrów i czeladników, jako eksternistów, nienależących do grona zwyczajnych uczniów, i przeznaczyć dla nich 300 złr., jako zasiłek ze skarb państwa.

Dyrekcja poczt i telegrafów nadała posady pocztmistrzów: w Sędziszowie administratore pocztowej Annie Ślaskiej; w Wędrzian kapitanowi pensjonowanemu Adolfowi Merz; w Maryampolu w dowód po pocztmistrzu Wiktorii Henryce baronowej Bees; w Warężu Stanisławowi Krowickiemu; dalej posady ekspedytów pocztowych w Uherku ekspedytorowi pocztowemu Władysławowi Hebanowskiemu; w Swoszowicach na dworcu naczelnikowi stacyi kolejowej Stanisławowi Florkowi; w Zaleszaniech ekspedytorze pocztowej Sewerynie Wiczyńskiej; w Zarzeczu ekspedytorze pocztowej Karolinie Swoził; w Mikuliczynie ekspedytorowi pocztowemu Janowi Centnerowi; w Marcinkowicach ekspedytorowi pocztowemu Janowi Moes; w Starej Soli Ferdynandowi Kurzwilowi; w kwieskowianem asystentowi pocztowemu; wreszcie zamianowa Dyrekcja ekspedientami pocztowymi dla otworzyć się mających urzędów pocztowych, a mianowicie w Dziukowie nauczyciela szkół ludowych Jana Kotyrko, i w Tuchli naczelnika tamtejszej stacyi kolejowej Teodora Komarzyńskiego.

Rada szkolna krajowa zamianowała tymczasową nancycełkę szkoły etatowej w Byblu, Józefę Biełkowską, rzeczywistą nancycełką tejże szkoły.

Sprawy miejskie.

Sprawa budowy teatru krakowskiego postąpiła o znaczny krok naprzód. Rada miasta uchwalila bowiem na wczorajszym posiedzeniu program i warunki konkursu na budowę nowego teatru na placu budowlanym pościptalnych św. Ducha i wybrała jurorów do ocenienia nadesłać się mających projektów. Długo lubo nieco nużąc dyskusja toczyła się tylko nad zasadą, czy konkurs ma być dwustopniowy, czy jednostopniowy. Większość komisji teatralnej oświadczyła się za dwustopniowością, polegającą na tem, iż biorący udział w konkursie mieli najpierw opracować szkice, a zpomiedzy nadesłanych szkiców mieli sędziowie wybrać sześć, których autorowie zostaliby wezwani do przedłożenia właściwych planów. Mniejszość komisji, do której należał referent r. m. Jakubowski, była za rozpisaniem odrazu konkursu na plany z załączeniem szczegółowego kosztorysu. Zdanie mniejszości komisji, którego świetnie bronił poseł Chrzanowski, zwyciężyło też w pełnej Radzie, która uchwalila ogłosić odrazu konkurs na plany i stosownie do tego zmienione przedłożone przez komisję warunki konkursu. Propono-

O niknących zabytkach krakowskich.

Przed ówierz wiekiem, po skończeniu nauk, z dalekich stron przybyłem po raz pierwszy do Krakowa, znanego mi tylko z opowiadań i rysunków, a jakby chińskim murem odgródnionego od nas przez lat wiele. Bóg wie, z jakim nuzciem powitałem te stare i piękne mury, ponad którymi od wieków przelatujące burze straszne spustoszenia i ślady gwałtów pozostawiały.

Silne wrażenie pozostało niezatarte. Poznałem wówczas jednego ze znawców sztuki, od tego czasu i moja przyjaźń z nim datuje. On mnie pierwszy z temi pamiątkami zapoznał, on mi uczył i oprowadzał po mieście, jemu po części winniem utrwalenie tego przywiązania do wspomnień przeszłości. We wspólnych z nim przechadzkach nie pominieliśmy, zdaje mi się, żadnego z zabytków godnych widzenia.

Dziś, gdy mam sposobność częstszego ich oglądania, bliższego zapoznawania się z wzrastającą ku nim miłością, czytam o postanowieniu Rady miejskiej, burzącemu muru spitala św. Ducha, jedynego tu bodaj zabytku architektury cywilnej w gotyckim stylu z XV w., którego nie ocaliły wymowne głosy hr. Tarnowskiego i p. Jakubowskiego. — Serce mię zabolalo! Zapytałem więc o historię tych pamiątek, z którymi przed laty zapoznałem się ów znawca, a z których niejednę już niema wcale. Oto odpowiedź, którą pozwalał sobie w tem piśmie umieścić:

Kochany Alfredzie!

Pytasz mi się, mój kochany druż, co mówię o uchwale Rady miejskiej, skazującej stary Prandotowski szpital św. Ducha na zburzenie? Boję się nad tem bardzo, ale dziwić się temu nie mam powodu, gdyż nie pierwszy to raz nie rachuje się miasto dzisiejsze z tradycjami przeszłości i lekceważy zdanie tych, którym o utrzymaniu pamiątek krakowskich chodzi. Tam, gdzie brak naturalnych stróżów tradycyi miejskiej, opiekunów wszelkich wspomnień i dawnych śladów wielkości Krakowa, to jest rzeczywistego patrycyata miejskiego, starych rodów mieszańskich, z dziada pradziada, starych firm kapiękich, tam napływa ludność, choćby pozorne inteligentna, interesu dla pomników mieć nie może i łatwo burzy i niszczy takowe. Przeglądając listę naszych pp. Radnych mia-

sta, widzę między nimi większość tych, których interes przyciągał do Krakowa dopiero przed niewielu laty, lub co najwyżej których ojcowie przybyli do miasta. Cóż tych ludzi wiazać ma z honorem dawnego Krakowa, czem się łączą mogą z tą przeszłością katolicką innowiercy, zasiadający w Radzie, lub obej wspomnieniem historycznym, niemiejacy się podnieść do nastroju odpowiedniego uszanowania pamiątek? Niema reprezentacji starego Krakowa w Radzie miejskiej i nie dziw, że panuje w niej nieraz duch obojętności dla pamiątek. Znam wielu z tych, co najgoręcej za zburzeniem przemawiali i ich krakowskie pochodzenie niedawne — żaden z nich nie miał przodka w Krakowie, co by pierśmi bronił murów miasta — żaden tego miasta pamiątek nie zna dotąd.

Nie są to ubolewania bezpodstawne na ten brak tradycyi mieszańskich, ale prawda smutna. Patrz, jak Uniwersytet Jagielloński zachowuje się, jak chowa pamiątki i ile ich ma; patrz, ile uchroniło się majestatu królewskiego w pomnikach, ile przechowały kościoły śladów dawnej pobożności szlacheckiej i mieszczańskiej; ale gdzie szukać u naszego dzisiejszego zarządu miasta śladów po pamiątkach tej Rady miasta, która od XIII wieku ręk wodziła w mieście? Wszystko potraciła, nie mając, ani jednej szmaty co by przeszłość przypominała, jednego portretu z dawnych mieszańskich wielkości, jednego mebla, sprzętu, pieczęci lub coś podobnego. Ale myślę się, mają pierścione, kalamarz i berekto srebrne z XVII wieku. Powiesz, że wojny i przgydoby to zrobiły — wskazać ci rozpięzchione ich rzeczy po Krakowie, w Uniwersytecie i gdzieindziej. Zburzyli ratusz mieszczańskie krakowskie, a dziś Rada miejska komorą siedi w pałacu Wielopolskich, który szlacheckie ma wspomnienia. Nawet papiery i akta miejskie były w poniewierce, a dzięki uczonym zasiadającym w Radzie, dziś dopiero porządkują się, a ogłasza je Akademia Umiejętności. Zajrzyj do mieszańskich Towarzystwa strzeleckiego i zapytaj co ono wie o przeszłości swej i o historię zastawionego kurka srebrnego. — cechy mieszańskie miały nieco zachować pamiątek swych.

Z tego widzisz, że mieszczaństwa naszego nie wiąże zupełnie myśl dawnej wielkości swej, zerwała wszelkie tradycje i wspomnień nie ma — wie coś o przeszłości miasta z podczelników, ale to tak mało, że mniej trudno. A wiesz o tem dobrze, że gdy kto czego nie kocha, to łatwo staje się obojętnym, a potem dalej może i wrogo przeciw-

temu staje. Pogardę dla wszelkich moralnych obawów rodzi łatwo interes chwilowej wygody lub zysku. Niszczy się wspaniała sieć kamienicy, by zyskać sklepik rentujący się; burzy oprawy okien, by się pomieścić lepiej dewantury sklepowe — wali starożytnie schody, aby dostęp do budowlanych piętier ułatwić. Co mi tam pamiątki krakowskie, co mi Wierzyński, Bonary, Betmamy, a choćby Kościuszki i Poniatowscy! Głupi ci archeolodzy, że mają cześć dla starych grótów.

Pamiętasz Alfredzie, z jaką troskliwością zwiadzając ze mną przed laty 25 Kraków, śledziłeś za pamiątkami miasta, nie temi urzędowemi, co się zowią Wawelem, kościołami, Uniwersytem, Muzeum, ale za temi resztami nieoficyalnemi, co po dziedzińcach starych kamienic, po zaułkach i kątach starego Krakowa świeciły śladami wielkich osób, z Krakowem związanych, XV i XVI wieku. Przypominasz tyle ciekawych utworów kamieniarstwa, ślusarstwa krakowskiego, tyle malowniczości posiadających zabytków świeckiego budownictwa. Te nieoficyalne starożytności kultury w rodzaju jak szpital św. Ducha — należą już do przeszłości. Mój drogi przyjmij, w pamięć dawnych chwil, wykaz smutny zatraconych zabytków i rzek kłętwe na tych, co wandalizmem dokonali. Powiedz komisi, która się zbiera dla obmyślenia środków ściągnięcia turystów, aby za pierwszy warunek postawili sobie straż nad nieoficyalnemi zabytkami, skoro ostatek z nich nie miał Rada miejska burzy.

Od lat 20 przepadło w Krakowie tyle zabytków, przynoszących wspomnienia przeszłości. Że burzono wiele od 1800 r. i w czasie Rzeczypospolitej krakowskiej, to przypisuję brakowi rozbudzonej znajomości sztuki, ale to, co spisuję, to dzieje się za czasu antonomicznego zarządu miasta i rządów dziennikarskich.

Oto ów wykaz: Kamienica Bonarów w Rynku miała całe wnętrze i klatkę schodową do niedawna taką, jaką zostawili Jerzy podskarbi i Seweryn Bonarowie. Było to śliczne zabytki XVI wieku, a wzbudzały pamięć o tym znakomitym rodzie, jego stosunkach z humanistami i królem Zygmuntem I (pamiętasz ów medalion w obszernej sieni wchodowej?).

Dziś tego wszystkiego ani śladu, chyba w rysunkach Matejki — pamięć o Bonarach zatarta. Kamienica Kmitów w Rynku miała wiele opraw kamiennych i gzymsów, odrzwy, część schodów z czasów zamieszkania domu przez ten ród,

t. j. w początku XVI wieku. Powyrzucane w czasie restauracji ciosy, pomieszczone w Rondla bramy Floryańskiej, świadczą, jakim wandalizm był restaurator kamienicy, który tego zachować w miejscu nie potrafił. — Jakże wymagać od biednego śmiertelnika, aby czuł, że każdy kamień domu Kmitów, postawiony na miejscu, budzi wspomnienie, jest krakowską pamiątką, którą się szanuje!

Dom psalterzystów Długosza zachował się w typie i układzie, jak był niemal za czasów wielkiego historyka — bndził o nim wspomnienie — pozwoliliśmy go zburzyć doszczętnie.

Jatki szewskie, artystyczne, kulturalnie, pamiątkowo ważne — taki ciekawy i malowniczy zabytek, który budził interes przechowywaniem całem swem życiem przeszłości — zburzono doszczętnie. Można by było rozumnie złożyć z Sniękiewiczami — dość, że przepadły. Toż stało się z Kramami bogatemi i wspomnieniami imion znakomych kupców mieszczań, którzy się tu handlem bawili.

Z licznych bars dawnych krakowskich już dziś żadnej śladu wskazać nie możemy — jakby Kraków nigdy nie miał tych przytulików dla młodzieży.

Arsenał Władysława IV zamieniono na koszarzy w rodzaju zwykłej kamienicy; zostawili brame.

Pałac Łobzowski, choć nie świątyni, przed 20 laty reprezentował czasy Wawów, odrzwiami i kominkami, galerią i oknami — dziś wspomnienie królewskiego mieszkanka nie budzi — zgubiono to wszystko, zrobiono koszarzy.

Biblioteka Dominikańska miała typ monumentalny końca XVII wieku — dziś jest kamienica przerobiona na szkołę. — Sławne sale górna i dolna nie istnieją, — wspomnienia gmach nie wywołuje, turystę się doń, jak dawniej, nie prowadzi, choć ogień w 1850 r. zachował stary refektarz z obrazami Dollabelli; — to wyrzuceno, aby kamienicę zrobić.

Chciejże komu dzisiaj pokazać w Krakowie malowaną ścienne Stachowicza, tyle ich było przed laty, a dziś ani śladu; pochwalisz się przed obcymi krakami kramami krakowskimi, patrz, ile ich wyrzucono z kamienic, ba nawet z kościołów, nawet z katedry. Były około grobu św. Stanisława kawałki ślone międzykolnnowe z roku 1627, były ciekawe skrepy przy grobowcu Gębkiewicz — gdzie to jest teraz? poszło tam, gdzie ołtarz wielkiej katedry, gdzie pomnik Iwona Odrowąża, oszczędzony po-

rem Dominikanów, gdzie stare serce dzwonnicy Zygmunta... na skład i zaniedbanie, jakby te rzeczy pamiątkami nie były. Pokaż je w Wilnie, a uczujesz, bo lzy wyrwać z oczów będą wspomnieniami.

Kościół św. Agnieszki trzyma żyd na składy; kościół św. Michała rozburzono, ołtarze i liczne nagrobki marmurowe rozdawano innym kościołom, itd. itd.

Nie skończyłbym, wliczając wszystkie straty, uczujesz je równie ze mną, ale wrócić do dawnego czyż można? — trzeba się oswoić i z myślą o św. Duchu...

A jednak wracam jeszcze i przypominam dalsze straty. Gdzie są malowania ścienne z XVI wieku (św. Kazimierz), które zpod wapna odkryli ks. Lubomirski, hr. Przezdziecki i Paweł Popiel na korytarzach franciszkańskich? gdzie postać św. Papięza z początku XV wieku, namalowana na ścianie krążątku św. Katarzyny? obie malatury zpod wapna wydobyte staraniem i trudem wielkim, zabieleno napowrót; że były, dowody pozostały w rysunkach. Dlaczego skuto fresk N. Panny pamiątkowy, obraz na ścianie N. Panny, oddmalowany jako wotum po pomorach, przy którym całe miasto dzikoowało za ustanie pomorów z biskupem i Radą miasta na czele — skuto, bo się rami gotyckie dzisiejszego olejnego obrazu zmieścić inaczey nie daly. Czy i tu szanowano wspomnienia krakowskie?

Co się stało z rękopisem żywota św. Brygidy, wiedzą znawcy, ale nie wiedzą, kto wyrzucił miniatury z kodeksów Bernardyńskich; gdzie się podział portret poety Morstyna z nagrobku od Franciszkanów? ale to drobniejsze sprawy, których nie poruszam.

Oto, mój kochany Alfredzie, masz odpowiedź na twoje pytanie, co myślę o uchwale Rady w sprawie gmachu św. Ducha. Przyjmij uwagi te dla siebie, bo sam nie mam odwagi z tem się odzywać. — Czasy dzisiejsze milczec nakazują.

Twój ....

Komentarze do tego pisma byłyby zbyt długie dla tych, którzy je spłata, ze znakomitą obroną murów szpitalnych hr. Tarnowskiego i Jakubowskiego, jakoteż i z artykułami p. Stan. Tomkowicza w tymże przedmiocie.

A. R.

wane wczoraj przez radę m. Bandrowskiego o graniczeniu konkursu do architektów polskich, znalazło zaledwie czterech zwolenników w Radzie, a przeto konkurs będzie jednostopniowy i międzynarodowy. Prezydent miasta ma jak najspieszniej ogłosić w dziennikach konkurs, a następnie także i skład jury.

Posiedzenie Rady miejskiej d. 9 lipca.

Przewodniczący prezydent Dr Słachetkowski. Rada wybiera do komitetu przyjęcia członków kongresu konserwatorskiego r. m. prof. Dra Straszewskiego i Bandrowskiego w miejsce pp. prezesa Majera i hr. St. Tarnowskiego, którzy z powodu zajęć w Sójmie obowiązku tego podjąć się nie mogli.

Podanie starszego brandmistrza Stepińskiego o zapomogę na kurację w Karlsbadzie odesłano celem ostatecznego zaocenywania sekcji ekonomicznej. Z porządku dziennego r. m. Dr F. Jakubowski, jako sprawozdawca komisji teatralnej, przedkłada program i warunki konkursu na budowę nowego teatru w Krakowie. Przedewszystkiem podnosi mowa punkt najważniejszy, mianowicie wskazuje, jakie były opinie w komisji za przyjęciem zasady konkursu dwustopniowego. Przeciw tej zasadzie, a za konkursem jedynie planów, przemawiały względy oszczędności, rychlejszego ukończenia konkursu i względów praktyczności. Komisja 7 głosami przeciw 5 oświadczyła się za dwustopniowym konkursem, a referent żąda, aby Rada przedewszystkiem zastanowiła się i rozstrzygnęła, czy ma być konkurs dwustopniowy, czy też od razu konkurs planów?

R. m. poseł Chrzanowski wykazuje niedo godności dla gminy konkursu dwustopniowego, a zalety konkursu, na który dopuszczone będą od razu szczegółowe plany i proponuje do wniosków komisji dodatek: „że w miejsce szkiców należy przedłożyć od razu plany szczegółowe i kosztorysy w terminie 7 miesięcy po rozpisaniu konkursu. Komisja teatralna zmieni przedłożone Radzie warunki konkursu odpowiednio do tej uchwały.“

R. m. Baranowski wnosi, aby posłać 44 kompetentnych do Presburga, którzyby zdjęli dokładny plan z tamtejszego teatru i wystawili tu taki sam, wiemy bowiem, że tamten teatr jest praktyczny i kosztuje tyle, ile my na teatr wydać możemy.

R. m. Dr Bandrowski wnosi, aby zamiast międzynarodowego, uchwalonego już dawniej przez Radę konkursu, rozpisany był jedynie konkurs dla architektów polskich. W następstwie przedwzięcia, stosownie do poczynionych sobie wskazań, wnosi Dr Bandrowski, aby Rada reasumowała uchwałę swoją co do międzynarodowego konkursu.

Dalej przemawiają za konkursem dwustopniowym r. m. Knaus (dwukrotnie); Gwiazdowski i Dr Horowitz; przeciw konkursowi dwustopniowemu r. m. poseł Chrzanowski, odparając zarzuty r. m. Dra Bandrowskiego i Knausa, Dr Leo, prof. Dr Domański. Ostatni przemawiał referent r. m. Dr F. Jakubowski.

W głosowaniu Rada odrzuca wniosek r. m. Dra Bandrowskiego, a przyjmuje wniosek r. m. posła Chrzanowskiego, wskutek czego konkurs będzie jednostopniowy, zatem wyłącznie konkurs na plany szczegółowe. — R. m. Baranowski cofnął swój wniosek.

Po rozstrzygnięciu tego zasadniczego pytania, rozwija się szczegółowa dyskusja nad programem i warunkami konkursu, co do których poprawki wnosi r. m. Zarembo. Z poprawek p. Zaremby przyjęto, iż w wysokości 1 piętra ma być obszerne foyer wraz z bufetem, oraz poprawkę, iż przekrój podłużny przez oba budynki i przekrój poprzeczny przez audytorium z widokiem na scenę mają być na skalę 1:100, a nie, jak komisja proponowała, na skalę 1:50.

Zalutwiono też w szczegółowej dyskusji sprawę sędziów, mających ocenić plany. Potwierdzono mianowicie zaproponowane przez komisję znawców, na wniosek zaś r. m. Dra Bandrowskiego zaproszono w skład sędziów p. Jannasa Niedziałkowskiego, dyrektora budownictwa miejskiego w Krakowie. R. m. Zarembo zrzekł się obowiązku znawcy.

Roztrząsano też, jaką kwotę wyznaczyć należy za plany oznaczone przez znawców. Na wniosek r. m. posła Chrzanowskiego uchwalono, iż pierwsza nagroda ma wynosić 2,500 złr., druga 1,500 złr., trzecia 1,000 złr. Oprócz tego uchwalono kwotę 1,500 złr. do dyspozycji celem zakupu w razie potrzeby innych planów, zaleconych przez jury.

Na tem zalutwiono cały program i warunki konkursu na budowę teatru, a Prezydent miasta ogłosi je w całej rozciągłości w dziennikach.

Rozmaitości Polityczne.

Dziennik Polski pisze:

W sobotę odbyło się w Żółtku zebranie wyborców większej posiadłości tamtejszego okręgu, a to z inicjatywy posłów Tomisława Rozadowskiego i Żarskiego, na którym naradzano się nad sprawą wykupu propinacji. Zgromadzenie dość nieliczne, albowiem złożone tylko z kilkunastu wyborców, oświadczyło się za wykupem.

Odnaczenia. Jak donosi *Polit. Corresp.*, nadał Najj. Pan dekoracje następującym funkcjonaryszom włoskim, którzy brali udział w negocjacych względem świeżo zawartego traktatu handlowego między Austro-Węgryami a Włochami. Wielki krzyż orderu Leopolda otrzymali włoski minister skarbu Magliani i minister handlu Grimaldi; wielki krzyż orderu Fr. Józefa podsekretarz stanu Elena, prof. i poseł Luzzatti i adwokat i poseł Branca; krzyż komandorski orderu Franciszka Józefa z gwiazdą dyrektor cel pogranicznych Castorino i generał konsul w Tryeście Durando; krzyż komandorski orderu Fr. Józefa szef dywizji Stringer i szef gabinetu w ministerstwie spraw wewnętrznych Fabrizi; krzyż kawalerski orderu Leopolda sekretarz w ministerstwie spraw zagranicznych Rizzetti, a krzyż kawalerski orderu Fr. Józefa p. Collarini.

Do *Polit. Corresp.* donoszą:

Z Petersburga: Bawiący obecnie na kuracji w Karlsbadzie rosyjski ambasador przy dworze berlińskim hr. Paweł Szuwałow został z powodu wizyty cesarza Wilhelma II powołany do Petersburga, dokąd także ze swoich dóbr w Finlandyi ma przybyć 17go b. m. p. Giers.

Z okazji zjazdu monarchów projektowane są rozmaite uroczystości wojskowe w obozie pod Krasnem Siołem, a dla wzmocnienia stojących tam obecnie załóg wojsk, przeznaczono tamże trzy pułki gwardyi.

Z Zofii: Niemiecki konsul Aichberger, który ma sobie poruczone także zastępstwo interesów rosyjskich, wystosował do rządu książęcego notę, w której podnosi rekriminacje przeciw rządowi rosyjskiemu z 45 na 90 cts od oka. Z wiadomego źródła zapewniają, iż Rada ministrów uchwalila nie uczynić zadość tej nocie i obstarwać przy pomienionem podwyższeniu cla.

Z Rzymu: Włoski parlament rozpocznie je szcze w tym tygodniu swoje ferye letnie.

W ostatnich dniach udzilił papież Leon XIII potrzebne z powodu stopnia pokrewieństwa kościelnej dyspensy na zawarcie związków małżeńskich między ks. Amadeuszem a księżniczką Leotyca Bonaparte.

Z Londynu: Rząd włoski przystąpił z pewnością zastrzeżeniami mniejszej wagi do uchwały międzynarodowej konferencji cukrowniczej.

Z Darmstadtu donoszą: Ks. Aleksander Battenberski był onegdaj w wielkiem niebezpieczeństwie życia. Podczas przejazdu z Heiligenberg (Jugenheim) do doliny Stettbach spłoszył się koń i zwrócił się ku stromej przepaści; służący wyskoczył, a książę, który sam powoził, nie mógł powstrzymać konia i spadł z powozem z góry na dół. Spadłszy na głębokość 40 stóp nie stracił jednak książki przytomności, lecz chwycił się sterujących konarów, podczas gdy koń i powóz runęły w przepaść. Przywołany lekarz skonał, iż książę doznał tylko lekkiego obrażenia ciała.

Od naszego watykańskiego sprawozdawcy, piase *Polit. Corr.*, otrzymujemy wiadomość, że w kołach Watykanu bardzo żywo zajmują się kwestyą, czy wobec rezultatu wyborów gminnych w Rzymie nie byłoby rzeczą odpowiednią uchylić zakazu brania udziału katolikom w wyborach politycznych. Wielu biskupów, jakoteż wybitniejszych osobistości stronnictwa katolickiego, doradzało Papieżowi, ażeby wobec doświadczeń lat ostatnich zerwać z polityką rezerwy i pozwolić katolikom brać udział w wyborach politycznych. Ojciec św. zajął się poważnie rozważaniem tych rad i pobudek przemawiających za krokiem doradczym, ale mimo to wiadomość pism, że Papież przychylił się już do powyższych życzeń, jest przedwczesną. W kołach Watykanu panuje nawet przekonanie, że Leon XIII nie skłoni się obecnie do usłuchania wzmiankowanej rady i że zasada: *Non elletti, ne ellettori*, pozostanie na razie obowiązującą i nadal. Mówią także o nowej encyklice, która przedstawiłaby ma wyczerpująco stosunki pomiędzy państwem a Kościołem.

W sobotę odbyło się posiedzenie pruskiego ministerstwa stanu pod przewodnictwem ks. Bismarka, na którym zastanawiano się przedewszystkiem nad kwestyą oznaczenia terminu dla przyszłych wyborów do sejmów.

Do *Schles. Ztg* piszą z Berlina, że nowy minister spraw wewnętrznych, Herrfurth, posiada szczególniejsze zaufanie ks. Bismarka, który jego przedewszystkiem wziął na uwagę, gdy roku zeszłego dochodziło o przydzielenie do boku dzisiejszego monarchy osobistości, mającej zadanie obżamiania młodego księcia ze sprawami państwowymi.

Berlin 6 lipca. Wobec doniesień, iż przed rokiem dążono do ustanowienia rejencji i wobec wiadomości podanej przez *Nordd. Allg. Ztg.*, iż cesarz Fryderyk miał rzekomo sam oświadczyć, że nie objąłby rządów, gdyby było niewątpliwie stwierdzonem, iż choroba, na którą cierpi, jest rakiem, oświadcza *Germania*, iż cesarz Wilhelm I nie dał inicjatywy do aktu, który przed rokiem miał miejsce. — Treści tego aktu nie podaje *Germania*, do którego inicjatywa wyszła z kabinu.

Przedstawiono wówczas następcy tronu Fryderykowi w memoriale, o którym zawiadomiono w jesieni i jego synów, polityczne powody do ustanowienia rejencji, które z ówczesnych niepowodzeń zewnętrznych stosunków i z wewnętrznych niebezpieczeństw, grozących od partii przewrotu, wynikały. Zdano również o tem ustnie raport cesarzowi Wilhelmowi i przypominano mu rejencję ustanowioną w czasie choroby umysłowej Fryderyka Wilhelma IV.

Konserwatywne dzienniki berlińskie przyniosły w tych dniach szczególną i nieprawdopodobną wiadomość. Wskutek porównania pism miało się okazać, iż wolnomysłny deputowany Schrader odegrał pewną rolę przy dymisji Puttkamera. Sprawozdanie *Freisinnige Ztg* z posiedzenia sejm pruskiego, na którym deputowany Richter miał znaną mowę przeciw wpływaniu na wybory, miała żona pewnego deputowanego wolnomysłnego (z powodu wskazania na angielskie pochodzenie tej damy, może być tu mowa tylko o pani Schrader), przesłać cesarzowi Fryderykowi z następującą uwagą na marginesie: „Trafne słowo w właściwym czasie.“ Do tej wiadomości poczyniły konserwatywne i narodowo-liberalne organa pełne podejrzeń i podjudzały uwagi o „wolnomysłnej kamarylli“, która wpływała na decyzję cesarza Fryderyka. Wskutek tego widzi się *Liberales Corresp.* spowodowaną do oświadczenia, iż cała ta historia jest złośliwym wymysłem. O tem byli też wszyscy nieuprzedzeni ludzie dawno przekonani, zanim się jeszcze podobne oświadczenie w *Liberales Corresp.* pojawiło.

W procesie o zdradę kraju, jaki się toczył przed trybunałem rzeszy w Lipsku, zapadł wyrok, według którego Dietz został skazanym na dziesięć lat więzienia, pan Dietz na 4 lata więzienia, a Apfel na 9 lat aresztu w fortecy i na jeden rok zwyczajnego więzienia.

Paryż 7 lipca. Z posiedzenia Izby. Na dzisiejszem posiedzeniu wskazując Deschanel na utrzymywanie francuskich grobowców w Sebastopolu w niedostatecznym stanie i przypomina, jak ten cmentarz został urządzony wskutek wojny, podczas której po obu stronach dokazano wiele heroicznych czynów, iż nie było ani zwycięzcy, ani zwyciężonego (oklaski). Minister wojny Freycinet przyznaje, iż opuszczony stan cmentarza

francuskiego w Sebastopolu jest pożałowania godny; rząd zażąda od Izby 70.000 franków w celu zarządzenia ztem. Rząd nie zapomni swego obowiązku i uczci pełnych sław zmarłych.

Francuska rada ministrów przyjęła wniosek podsekretarza kolonii, aby byłemu gubernatorowi Senegalu, p. Genouille, który pozwolił na to, iż 4 negrów na nieurodzajnej wyspie Alcatraz zginęło śmiercią głodową, wytoczono śledztwo sądowe. W piśmie z 1 lipca b. r., które zostało ogłoszonem, domagał się zresztą p. Genouille sam od podsekretarza stanu, aby mu śledztwo wytoczono.

Rzym 6 lipca. Od czasu procesu Martinucciego, który domagał się od Watykanu wypelnienia zobowiązań za roboty dla ostatniego konklawe, utworzył Papież watykańskie trybunały dla sądenia sporów cywilnych i dla oceniania wszystkich z administracją papieską zawartych układów. Rada stanu na żądanie jednej partii wydała orzeczenie, nznające te watykańskie zarządzenia za nieważne. Ustawa gwarantująca wyklucza wyraźnie wykonywanie władzy cywilnej przez Papieża; Rada stanu zatem uznaje, iż włoskie sądy są kompetentne do oceniania układów zawartych z Watykanem, i odmawia układowi tym ważności, jeżeli nie odpowiadają wymogom ustaw włoskich.

Angielska Izba niższa załatwiła na środowym posiedzeniu wniośnię przez Bradlangha projekt co do składania przysięgi. Na wniosek Bradlangha przyjęła Izba 172 przeciw 166 głosom dodatk, według którego osoba, która się wzbrania złożyć przysięgę, musi za powód tego wzbraniania się podać, iż albo nie wyznaje żadnej religii, lub że składanie przysięgi jest przeciwne przepisom wyznawanej przez nią religii.

Cesarz brazylijski już zupełnie wyzdrowiał i 5 sierpnia z Bordeaux uda się do Rio de Janeiro.

Szach perski wydał manifest do swego ludu, który pod pewnymi względami można uważać za coś nowego na Wschodzie. Równocześnie ujawnił się i Ferman, nakazujący wszystkim władzom prowincjonalnym pod surowymi karami ścisłe przestrzeganie tego manifestu. Manifest ten brzmi, jak następuje: Gdy wielki i najwyższy Bóg uczynił nas źródłem sprawiedliwości i wykonawcą swych wysokich rozkazów, gdy powierzył nam w szczególności ochronę życia i mienia ludu perskiego, to z wdzięczności za te wielkie dary uważamy za nasz obowiązek przestrzegać bezprawy słusznosci i sprawiedliwosci, ażeby życie i mienie ludu naszego było zabezpieczone przeciw ewąłtom nieciemiężliwosci. Uważamy dalej za nasz obowiązek wytrwać w tem postanowieniu, ażeby lud perski, będąc pewnym życia i mienia, mógł się oddawać tym galeziom zarobku i przedsiębiorstwom, które należy uważać za podstawy cywilizacji i źródła szczęścia i dobrobytu. Rozważamy też, podajemy do wiadomości wszystkich naszych poddanych, jako dowód naszej nieśpionej czujności i naszej łaski, iż życie i mienie mają oni bezwarunkowo zapewnione, iż bez obawy mogą wykonywać wszystkie swe prawa dotyczące własności, iż mogą się oddawać przedsiębiorstwom, które wymagają połączenia kapitałów i tworzenia towarzystw, jak budowy dróg, roboty publiczne i t. d., i że podobne przedsiębiorstwa napelnia nas zadowoleniem i będą przedmiotem naszej troskliwości i ochrony. W końcu powtarzamy, iż nikt nie będzie miał prawa do targnięcia się na życie lub mienie którego z naszych poddanych, i że surowo ten karany będzie, kto by się powazył podobnego czynu dopaścić, o ile nie działaby w wykonaniu wyroku wydanego w myśl obowiązujących ustaw.

Dan w naszym cesarskim pałacu w Teheranie podczas Ramazan 1305 (maj 1888).

Odpisy tego manifestu i Fermanu udzielono wszystkim posłom zagranicznym, akredytowanym na perskim dworze, zdaje się więc, iż chodzi tu faktycznie o postanowienie, mające charakter międzynarodowy.

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 10 lipca.

— Ks. Wirtemberski, komendant 11 korpusu, wczoraj wieczór przejechał ze Lwowa do Bogumina. — Stefan Cegielski, członek Koła Polskiego berlińskiego, w przejeździe do Marienbadu, przepędził dzień wczorajszy w naszym mieście, dokąd przybył dla odwiedzenia siostry i szwagra, państwa Bobrzyńskich.

— P. B. Leszczyński, artysta teatrów warszawskich, dobrze u nas znany a pamiętny z ostatniego swojego dzielnego występu jako Jan Sobieski podczas jubileuszu oswobodzenia Wiednia, przybył dziś zrana do Krakowa, powracając z gościnnych występów we Lwowie.

— Elżbieta z Radlingerów Cyfrowiczowa, matka znanego powszechnie w naszym mieście i szanowanego profesora Uniwersytetu, Dra Leona Cyfrowicza, zmarła w dniu wczorajszym, przeżywszy 74 lat. Pogrzeb odbędzie się jutro w środę d. 11 bm. o godz. 5 popołudniu z domu pod l. 7 przy ulicy Karmielickiej, Meza św. żałoba zaś we czwartek o godz. 9 zrana w kościele OO. Reformatów.

— Henryk Siemiradzki przyszedł już zupełnie do zdrowia, podług relacji otrzymanej z Rzymu przez *Kuryera War.*

— W *Gazecie Polskiej*, wychodzącej w Czerniowcach, ukazała się korespondencja z Rzymu, skwapliwie powtórzona przez *N. Reformę*, w której w dalszym ciągu znajdują się najniechętniejsze, najnieprawdopodobniejsze i śmieszne a przecież zjadliwe insynuacje, dotyczące kardynała Czakiego i spadku po nim. Dziwologów tych ani powtarzamy, ani z nimi walczyć nie będziemy, są bowiem nawet wiatrak, z którymi uczucie własnej godności nie pozwala zmierzać się. Ograniczymy się zatem na następującem oświadczeniu, które składamy, zacierpnawszy wiadomości z najlepszego źródła.

Kardynał Czakci utworzył testamentem dwa skarby, jeden kościelny dla kościoła w Porycku, rodzinnym majątku, drugi państwowy dla rodziny w linii męskiej. Wszystkie pamiątki zawarte są w tych dwóch skarbach, które już przewiezione zostały do kraju. Pozostały w Rzymie na sprzedaż tylko meble i część piwnicy, a czy przy ich sprzedaży przedsiębiorca zwykły w takich wypadkach nie dołączył przedmiotów z innego spadku, tego oczywiście nie wiemy; w każdym razie wspomniane w owej kores-

pondency *Antico lavoro russo*, należałoby musiało do przedmiotów przez przedsiębiorcę dołączonych, gdyż nie podobnego nigdy nad kółkiem kardynała Czakiego nie wisiał, a nieca insynuacja, ukrywająca się pod tem kłamstwem, dostatecznie znamionuje i piętnuje zamiar, w którym cała ta rzecz o spadku puszczona jest w szeroki świat.

— Rada powiatowa krakowska odbędzie posiedzenie d. 20 b. m. Na porządku dziennym: 1) Sprawozdanie z czynności Wydziału za II kwartał b. r.; 2) Sprawozdanie delegata do Rady szkolnej okręgu zamiejskiego za czas od 1 kwietnia do 1 lipca br.; 3) Wniosek Wydziału o uchwalenie kredytu dodatkowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych; 4) Dalsze wnioski Wydziału.

— Magazyn zaopatrzania wojska w Krakowie odniósł się do tutejszego Starostwa z prośbą o pomoc, ażeby wykonaniem był mogło rozporządzenie ministerstwa wojny (12 oddział) z d. 29 maja b. r. L. 1980 — którym najwyższa władza wojskowa połączyła terytorjalnym intendentom, aby od gmin i producentów nabywały tak w drodze licytacji, jak w drodze kupna wszelkie potrzebne dla wojska artykuły, jak niemniej starały się wszelkimi środkami o ożywienie w tej mierze konkurencyi producentów. Czyżnię sadość temu wezwaniu, Zarząd magazynu wojskowego poczynił odpowiednie kroki, a prócz tego uprasza Starostwo, aby mu udzieliło pomocy do osiągnięcia wskazanego celu i aby użyło w tej mierze swego wpływu na gminy i producentów. Magazyn zawiadamia, iż w każdym takim magazynie (*Verpflegs-Magazin*) można nabyć za 4 centy zeszyty z warunkami, określającymi dostawy. Pierwsza dostawa twardego i miękkiego drzewa rozpisana została na dzień 18 lipca dla Tarnowa, na 20 lipca dla Krakowa, na 23 lipca dla Rzeszowa, na 25 lipca dla Jarosławia, na 27 lipca dla Przemyśla. Wszelkie bliższe warunki mogą być przejrane w każdym dowolnym dniu podczas godzin urzędowych w kancelaryi magazynu potrzeb wojskowych w wymienionych powyżej miastach; tam wydawane są blankiety na oferty i zeszyty obejmujące warunki licytacji. — Licytacje na słome, siano i węgle kamienne odbędą się w sierpniu (datę podamy), na chleb i owies w październiku. Magazyn przyrzeka dokładnie ogłaszać każdą licytację i zawiadamiać o niej Starostwo. Od siebie dodamy, iż pożądanem jest ogłoszenie przynajmniej na miesiąc przed terminem licytacji.

— Nowy inspektor dla okręgu szkolnego krakowskiego (zamiejskiego), p. Józef Spis, dotychczasowy inspektor w Sokalu, objął urządowanie w dniu 8 bm. Według nowej ustawy, p. Spis jest inspektorem dla dwu powiatów politycznych, mianowicie: krakowskiego i wielickiego.

— Na kolonij wakacyjnych dla dzieci krakowskich nadeszła hr. Fr. Potulicka z Glinian 4 złr.

— Program koncertu chóru akademickiego, który się odbędzie pod kierunkiem p. Wiktora Barabasza jutro w parku krakowskim z uprzejmym współudziałem p. Maryana Fontany i dwóch orkiestr wojskowych, na dochód kolonij wakacyjnych dla dzieci krakowskich:

Program chórow: Moniuszko, Piosenka żołnierza, Kościński, „Handzia ciacia młodyczka“, chóry męskie z orkiestrą; Wagner Fr., Panna Idzia; Moniuszko, Kum i kuma; Moniuszko-Zełenski, Znaszli ten kraj? Chwatał, Urok nocny; Grätzke, Chatko ma; Södermann, Wiejskie wesele; Worobkiewicz, Nad Prutem; Walenta, Kantata.

Program orkiestry 13 pułku, pod kierunkiem kapelmistrza Hoeka: Chopin, Polonez; Chopin, Mazur; Chopin, Fantazyja; Moniuszko, Fantazyja z *Halki*; Zełenski, Muzyka baletowa z *Konrada Wallenroda*; Noskowski, Finale z *Symphonii*; Noskowski, Polonez; Fantazyja na temata polskie.

Program orkiestry 57 pułku: Moniuszko, Duet z opery *Halka*; Moniuszko, Mazur; Chopin, Valse brillante; Moszkowski, Serenada; Massenet, Fantazyja z opery *Herodiada*; Wagner, Sceny z opery *Lohengrin*; Polskie pieśni; Marsz na temata polskie.

W chórach weźmie współudział p. Maryan Fontana. — Początek koncertu o godzinie 5, chórow o godz. 6. W razie niepogody koncert zostaje odłożony na sobotę dnia 14 lipca b. r.

Nie wątpimy, że szlachetny cel, jaki mają wytknięte kolonij wakacyjne dla dzieci krakowskich, zwabi liczną publiczność do parku krakowskiego.

Komitet mimo, iż ma do walczenia z rozmaitemi trudnosciami finansowemi, nie uszczuplił liczby kolonistów, mających się wysłać na świeże powietrze, gdyż liczy na to, że ludzie chętni i dobrej woli poprą jego usiłowania. Korzystny wynik jutrzejszego koncertu przez liczną przybyłość publiczności może wzmocnić fundusz Towarzystwa.

— Wyśadzanie lodów przez wojsko i ratunek podczas powodzi, nie licząc pracy wojska, tylko użycie materyałów, kosztują 4.106 złr. 81 cent. Taki rachunek przedłożony został władzom państwowym. Rozszadzanie lodów pod Niepołomicami kosztowało 2.920 złr., pod Bogumilowicami 343 złr., pod Tarnobrzegiem 160 złr.

— Mieszkańcy Grzegórzek wnieśli skargę na nieodpowiednie względem sanitarnym odprowadzanie nieczystości z topiarni łoju przy reżni miejskiej na Grzegórkach.

— W parku szkoły kadetów w Łobzowie przegrywano będą w każdą środę popołudniu muzyki wojskowej. Młodzież kadetka w zeszłych latach po ukończonym programowym koncercie urządziła w pięknej sali gmachu szkolnego tańce, a na te zapraszała panie, które obecnością swą koncert zaszczyliły.

— Ksawery Siekierski, o którego zgonie donosiliśmy przed paru tygodniami, pochodził z szlacheckiej rodziny Kościuszy, a należał do emigracyi 1831 roku. Urodzony w 1811 r. z ojca urzędnika z czasów W. Ks. Warszawskiego i Królestwa kongresowego, oddany został do szkoły kadetów w Kaliszu, a skończył tę szkołę w Warszawie, w której kolegowal z najświetniejszą wówczas młodzieżą, między innymi z Maurycem Potockim. Jako oficer saperów wstąpił do wojska w 1830 r. i o rewolucyi przydzielony został do korpusu generała Dembickiego, a za odnaczenie się otrzymał krzyż *Virtuti militari*, awansował spieszenie na kapitana, polecony rządowi narodowemu, jako dobrze zasłużony Oficer. Po katastrofie końcowej, emigrował do Szwajcaryi, polecony przez Joachima Lelewela jako bardzo zdolny topograf rządowi szwajcarskiemu, wykonał mapy kilku kantonów rzeszypolskiej. Następnie wyjechał do Besancon we Francyi, później do Paryża. Tu dawne stosunki ze szkoły kadetów sprawiły, iż zetknął się z zamożnymi rodzinami polskimi, bawiacami w stolicy Francyi, mianowicie z Potockimi i Braniczami, zwłaszcza zaś stał się on domownikiem hr. z Potockich Kisielewowej, pani, u której wychodził nasz znajomemu zawsze gościnne przyjęcie, serdeczne poparcie i opiekę. Ci wszyscy, którzy zapamiętują dom tej złotej serca i niezwykłego rozumu damy, nie zapomnieli niezawodnie typowej osobistości Ksawerego Siekierskiego. Zatręknijmy za krajem i niechaj aby dzieci wynarodowiły się, po trzydziestu przeszło

latach tużeczki, wrócił do Galicji w 1872 r. i zaraz pomyślał o użytkowaniu swoich wiadomości i nabytego doświadczenia. Jednego z synów, który ukończył był szkoły techniczne francuskie, oddał na praktykę do garbarni, a sam założył w dobrach księcia Enstachego Sanguskiego pod Tarnowem garbarnię, widząc, iż właśnie w tej gałęzi wiele majątku krajowego marnieje. Urządził zatem znaną dziś w kraju garbarnię w Ładny z niemałym kosztem na wzór pierwszorzędną za granicą. Po kilku latach starań i pracy ze strony Siekierskiego, zwiędził jego garbarnię nieodżałowanej pamięci marszałek Zybkiewicz w towarzysztwie ks. E. Sanguskiego, hr. Potulickiego i Męciskiego i z własną mu inicjatywą, po przekonaniu się o użyteczności przedsiębiorstwa, poparł je gorliwie tak, iż podniósł dawniej przyznana subwencye w kwocie 4,000 złr. do 10,000 złr. Obecnie z ramienia Wydziału krajowego i komisji przemysłowej zwiędza garbarnię w Ładny b. prezydent m. Krakowa Dr Ferdynand Weigel i także popiera ją. Po śmierci Ksawerego Siekierskiego garbarnię prowadzi syn jego, który oddał się z całą usilnością zawodowi, nabrawszy pierwej potrzebnych wiadomości i doświadczenia w najlepszych fabrykach zagranicznych i krajowych. Przy poparciu kraju oraz ks. E. Sanguskiego, który od początku jaknajusilniej starał się o rozwój garbarni i nie szczędził w tej mierze pomocy, wróżyć można najlepszą przyszłość temu, tak bardzo użytecznemu przedsiębiorstwu. Na zeszłorocznej wystawie krakowskiej garbarnia w Ładny otrzymała pierwszy medal rządowy, a znawcy tacy jak S. Wiede (Temler) z Warszawy uznali wyroby jej jako wyborne.

Zaenzy założyciel garbarni, Ksawery Siekierski, zmarł dnia 6go czerwca r. b., powszechnie lubiany i szanowany dla swoich przymiotów, zostawiając dzieciom przykład i dobre imię. Pogrzeb był dowodem żalu po zmarłym i szacunku dla jego pamięci. Pośpieszili oddać zaencom człowiekowi i zdolnemu oficerowi wojsk polskich, ostatnią usługę, rodzina ks. Sanguszków, miasto Tarnów, włościanie okoliczni z wójtami na czele i liczna publiczność.

— Rada powiatowa w Rzeszowie uchwalila w celu uczczenia 40 letniej rocznicy wstąpienia na tron cesarza Franciszka Józefa, ustanowić fundusz powiatowy dla obdzialania nagrodami dwóch najzaśłuższych i najgorliwszych nauczycieli szkół powiatu rzeszowskiego w dniu 4 grudnia każdego roku w wysokości 25 zł.

— 40 pułk piechoty z muzyką przybył w sobotę na stały garnizon do Rzeszowa. Na granicy miasta na Błoniach przywitała Rada miejska z burmistrzem Drem Zbyszewskim na czele pułkownika p. Hirscha jako komendanta pułku, a następnie wojsko udało się do właściwych koszar. Wieczorem nastąpiło gościnne przyjęcie całego pułku przez miasto.

— Władysław Szmydzinski, radca sądu krajowego w Rzeszowie, był członkiem tamtejszej Rady miejskiej i dyrektor kasy Oszczędności, zmarł d. 5 b. m. w Karlsbadzie, dokąd się przed kilku dniami udał na kurację.

— W Zakopanem panuje już wielki ruch. Jest jednak jeszcze dość mieszkań do wynajęcia. Budowa hotelu Urbana kończy się niezadługo pod kierunkiem architekta p. Flasińskiego. W nadchodzącą niedzielę zapowiadają się w kasynie bal. Willa Modrzejewskiej jest do sprzedania. Z Warszawy przybyli już między innymi: adwokat Grabowski, Dr Pilecki, pan Rejchmanowa, Dr Wróblewski, Dr Chalubinski, Dr Baranowski, pan Gnoiński, Jan Gautier, Adolf Kamiński. Z Krakowa: państwo Czernowie, Erard Ciechowski, prof. Czubek, Grosze, Głixeli, Elias, poseł Onyazkiewicz, Kulczyński, prof. Krasnolewski, radca Louis, Dr Markiewicz, hr. Mycielska, Mrasek, Prusowski, prof. Świercz, pan Szymkiewiczowa, Szubert, adwokatowa p. Styczińska, Towiański, p. Fel. Wężykowska, prof. Ziemia, pan Zawilowski.

— Bezrobocie czeladników piekarskich we Lwowie zakończy się prawdopodobnie w drodze polubownej między powaśnionemi stronami, a to dzięki interwencji prezydenta miasta, p. Mochnackiego, który po długich staraniach zdołał naklonić majstrów piekarskich i ich towarzyszy do podjęcia wzajemnego porozumienia.

— Fałszywe guldeny srebrne zaczynają znowu kursować we Lwowie. Onegdaj przytrzymano w szynku przy ulicy Kazimierzowskiej l. 20 Franciszka O. w chwili, gdy tenże, zapłaciwszy taką podobną monetą za wypite trunki, chciał się spieszenie ulotnić. Policja zarządziła dochodzenie.

— Straż rosyjska graniczna posuwa się nieraz tak daleko, że grozi strzelaniem zbliżającym się na łodzi ku lewemu brzegowi Wisły. Z tego powodu organa nasze techniczne, mające na Wiśle różne czynności służbowe do załatwienia, są zagrożone. Namiestnictwo wyzwa więc energicznie Starostwa, aby, jeżeli w ich okręgu urzędowania zasły podobne wypadki, stwierdziły przez protokolarnie przesłuchanie świadków fakta i przedłożyły wynik po dzień 15-go sierpnia b. r.

— Bytom (na Górnym Śląsku). (A. D.) Od wielu lat, mianowicie od czasów walki kulturnej, katolicy szlasy odbywają co rok walny wiec, na którym występują mowy ludowi, a w ścisłejjich naradach, t. z. sekcyjach, omawiane bywają sprawy kościelno-społeczne. Tak n. p. jest sekcyja dla spraw szkolnych i pracy, dla kwestyi socyalnej i t. d. Tegoroczny wiec odbędzie się w naszym mieście, a to w dniach 17, 18 i 19 lipca b. m.. Odpowiednio do naszych śląskich stosunków, będzie wiec dwujęzykowym, polskim i niemieckim. Spodziewamy się licznego zastępu Włokopolan, którzy do Bytomia przybędą. Czyżby może i z sąsiedniej gmin Galicji nie przybyli ochotnicy, aby choć mimochodem przypatrzyć się naszej szlaskiej Belgii? Wszak Bytom nie tak daleko od Krakowa, w którym aż do nowszych czasów był znacznym węzłem jednoci dycecyjalnej, a do którego tak chętnie po dziś dzień nasz lud szlaski pielgrzymuje? Dodac należy, że niedaleko Bytomia leży nasze sławne miejsce cudowne Piekary, dokąd uczestnicy walnego zgromadzenia po zakończeniu tegoż, gromadną pielgrzymkę urządzią. W Piekarach żył świętobliwy X. kanonik Jan Alojzy Fiecek, a stróż Anioł Górnego Śląska, przyjaciel X. Antoniewicza, gorący miłośnik mowy polskiej; w Piekarach przed cudownym obrazem N. Maryi Panny modlił się Jan Sobieski, przechodzący przez ziemię szlaską; w Piekarach król August złożył wyznanie wiary katolickiej w r. 1699, nim wstąpił na tron polski. Oby te kilka słów zachęciły rodaków z Galicji, mianowicie z tak bliskiego Krakowa do udziału w wiecu bytomskim.

Wladomosci polleyjne. W zeszy piątek Franciszek Baran, z Łyczanki, przejechał w Podgórzu na ulicy Kalwaryjskiej Feliksa Wykę, wyrobnika.

Repertuar teatralny.

We srode 11go: *Baron Cygański*, operetka w 3 aktach, Straussa.
We czwartek 12go: *Blazen królewski*, operetka w 3 aktach Millera.
W piątek przedstawienia nie będzie.
W sobotę 14go: *Blazen królewski*, operetka w 3 aktach, Millera.
W niedziele 15go: *Don Cezar*, operetka w 3 aktach, Dellingera.

— Dnia 9go lipca przeważnie pochmurno, popołudniu trochę deszczu; termometr doszedł od 11.2 do 21.5 C. Barometr bez znacznej zmiany; o g. 7 rano dnia 10go stan jego był 741.7 millim., termometr +14.3 C. — Wiatr północno-zachodni.

— We srode dnia 11go lipca: Pelagii p. i Norberta.

Ruch umysłowy i artystyczny.

Akademia Umiejętności w Krakowie powzięła za miar wydawania przedruków rzadkich utworów literatury w językach polskich lub łacińskich pisanych, celem uprzywilejowania ich wykształconemu społeczeństwu a szczególnie uczonemu światu polskiemu.

Zadanie to przejęła istniejąca przy tejże Akademii komisja dla badań w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce i uchwaliła swą z d. 11 czerwca b. r. postanowienie zamierzyć powyższe, w jak najkrótszym czasie w czyn wprowadzić. Uchwalono mianowicie że:

1. „Biblioteka pisarzy polskich wydania Akademii Umiejętności w Krakowie“ będzie obejmowała przedruki rzadkich utworów literatury, w językach polskich lub łacińskich pisanych, przede wszystkim XVI wieku i przeważnie takich, które nie były wydane w Bibliotece polskiej Turowskiego, oraz dawne zabytki polskiej literatury dochoowane w rękopisach.

2. Wychodzić będzie w formie i na wzór Biblioteki Turowskiego w zeszytach, obejmujących jeden tylko utwor bez względu na jego objętość, lub kilka utworów, ale bądź tego samego autora, bądź odnoszących się do tego samego przedmiotu.

3. Wydawca pewnego utworu (polskiego) powinien przygotować rękopis do druku, modernizując pisownię, zachowując wszystkie właściwości językowe, objaśniając w odśladkach wyrazy przestarzałe oraz podając na końcu spis alfabetyczny tych, których nie ma w słowniku Lindego. — Wolno wydawcy poprzedzić rzecz wstępem, który w żadnym razie nie może być osobną rozprawą, ani przechodzić obszernością kilku stron druku. Wydawca dostaje zwrot kosztów przepisywania i ma prawo do honorarium, według norm, przyjętych w komisjach akademickich.

Na temie posiedzeniu wybrano komitet redakcyjny, mający kierować całem wydawnictwem. Przewodnictwo nad nim objął prof. Dr Stanisław hr. Tarnowski, sekretarz generalny Akademii Umiejętności. W skład komitetu weszli następujący pp.: Dr Michał Bobrzyński, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek zwyczajny Akademii Umiejętności; Dr Józef Rożafski, prof. Uniw. Jagiell., członek zwyczaj. Akademii Umiejętności; Dr Władysław Wisłocki, kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, członek zwyczajny Akademii Umiejętności, jako reprezentant trzech wydziałów Akademii, oraz pp.: X. Dr Władysław Chotkowski, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego i Dr Stanisław Tomkowicz, członkowie komisji literackiej. Sekretarzem komitetu jest Dr Józef Korzeniowski, który osobną odezwą zwraca się do znanych na polu literatury pracowników z zaproszeniem do wzięcia udziału w powyżej objaśnionem przedsięwzięciu Akademii. Każda wiadomość o jakimkolwiek dziele, mogącem wejść w ramy tego wydawnictwa, będzie dla komitetu pożyteczną wskazówką. Pożądaną jest jak najrychlejszą odpowiedź ze względu na potrzebę wczesnego ugrupowania i przygotowania materiału.

Adres: Dr Józef Korzeniowski, ulica Smoleńska, l. 13, II piętro.

Gospodarstwo handel i przemysł.

Sprawozdanie z targu zbożowego na Kleparzu.

Kraków d. 10 lipca.

Przy słabem usposobieniu ruch na dzisiejszym targu na Kleparzu był ograniczony, ponieważ wobec spóźnionej pory i niepewnej wogóle konjunktury, tak handlarze, jak i miłny bardzo mało w zakupach biorą udział, te ostatnie tem mniejszy, że odbył na makę jest od pewnego czasu nader trudny.

Z drugiej strony zapasy są stosunkowo małe i dlatego sprzedający nie są skłonni do ustępstw, tak że ceny dotychczas nie doznały znaczniejszego spadku, lecz sprzedaż jest wogóle utrudniona z wyjątkiem jęczmienia w celnych gatunkach,

który dla browarów jest poszukiwany po cenach stosunkowo dobrych.

Płacono za pszenicę białą od 7— do 7.75 złr., za żółtą od 7— do 7.60 złr., za czerwoną od 7— do 7.65 złr.; za żyto od 5— do 5.60 złr.; za jęczmień od 5— do 6.25 złr.; za owies od 5.25 do 5.50 złr. (z akcyzą). — Wszystko za 100 kilogramów.

Zgromadzenie ogólne Towarzystwa rolniczego w Wieliczce.

Dnia 16 b. m. o godzinie 10 przed południem odbył się w sali posiedzeń Rady miejskiej w Wieliczce XXV Zgromadzenie ogólne Towarzystwa rolniczego okręgowego z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Zgromadzenia.
2. Udzielenie do wiadomości Zgromadzenia nadeszłych pism.
3. Sprawozdanie Wydziału z czynności Towarzystwa za rok 1887.
4. Sprawozdanie z obrotu funduszów Towarzystwa za rok 1887/8 i wybór komisji kontrolującej.
5. Sprawozdanie sekcji hodowlanej.
6. Sprawozdanie sekcji rolniczej.
7. Sprawozdanie komisji kontrolującej.
8. Wnioski samoistne i praktyczne kwestye gospodarcze.

Artykuły w druku „Nadesłane“ nie poskakały od Modakowskiego.

NADESŁANE. (1526)

Sprostowanie od obywateli podgórkich.

W odpowiedzi na artykuł zamieszczony w *Czasie* w łamach „Nadesłane“, jesteśmy zmuszeni, zdziwieni zbytnią śmiałością p. Markwiczńskiego, rzekomego reprezentanta Rady, odpowiedzieć, co następuje:

P. Markwiczński „zastępca burmistrza“ (sic!) jak się tytułuje, myli się bardzo, jakoby w *Czasie* opuszczono pp. radnych, o których się p. Markwiczński tak gwałtem dopomina — są oni tam wszyscy dokładnie wymienieni „X. Serzyszeń“ stoi wybitnie wypisany, a o innych jest wyraźna wzmianka zaczynająca się od słów, „przez adresu pozwolili sobie czterej radni a ślepi stronnicy Nowackiego“, których niefortunny p. Markwiczński nie spostrzegł lub nie potrafił wykombinować, co znacza owi „czterej ślepi stronnicy“.

Rzekomy reprezentant Rady p. Markwiczński sam popadł w swym artykule w niedorzeczność, którą nam zarzucą.

Co do niemięszczenia pierwotnie uchwały Rady, to nadmieniamy nawiasem, że byli zupełnie inni powody, których narazie, aby nie domagać się brzdów, nie chcemy naruszać; zaś co do niemięszczenia uchwały odpowiadamy, że Wyższe Namiestnictwo na d. 6 lipca b. m. zatwierdziło uchwałę Wydziału kraj. z d. 8 czerwca b. r. co do senpenzy Nowackiego za jego nadużycia w urzędowaniu i prowadzenie złej gospodarki, i uchwały te najlepsze świadectwo o „niezmierzonym burmistrzu Nowackim“ dają i dlatego w dalszą polemikę z niefortunnym p. Markwiczńskim się nie wdajemy.

Kruczkowski mp. Langer mp. Placzek mp. Marszałkowski mp.

NADESŁANE. (1522-2-12)

Krajki z płótna szmirglowego.

najlepszy środek do czyszczenia machin i przedmiotów metalowych, rozsyła w paczkach 5 kilo 2 złr. 80 cent. opłatnie pocztą Rappold's Naxos-Schmirgelwaarenfabrik, Wien, V, Pilgramgasse 22.

NADESŁANE. (1709).

Nieco o środkach do barwienia włosów. Jest wielu ludzi, którzy myślą, że barwienie włosów powstaje jedynie i wyłącznie z próżności. Inni jednak znajdują się takich, którzy muszą młodo wyglądać, aby znaleźć swoje utrzymanie, a we wszystkich gałęziach pracy znajdujemy tego przykładu zarówno u wojskowych jak cywilnych. Młody lub przynajmniej młodo wyglądający żywi awansuje, a stary idzie na emeryturę. Często jednak zapobieżono emeryturze w ten sposób, że dotychczas osoba używała dobrego, trwałego, naturalnego, a prztem nieszkodliwego środka barwienia włosów. Niema na to nie lepszego i prostszego nad „Tanningena“, firmy A. J. Czerny w Wiedniu I. Walfischgasse 5, która za moje wyroby odznaczona została na różnych wystawach 10 złotemi, srebrnemi i brązowymi medalami.

NADESŁANE. (1510-1-2)

Zmiana lokalu.

Spad futer S. M. Armatyssa i Ski przeniesiony został z ulicy Grodzkiej na ulicę S. Jana l. 4 (drugi dom od rogu z linii A—B).

NADESŁANE. (1329-7-?)

Dr Juliusz Bandrowski

lekarz-dentysta

odbyważy w Berlinie specjalną studya, zamieszkał w Krakowie w Ryńku głównym Nr 7, tuż obok „Szarej kamienicy“. — Ordynuje codziennie od 10—1 przed południem i od 3—6 po południu.

NADESŁANE.

Nowość z wiedeńskiej wystawy przemysłowej. Hilzy do papierosów bez gumowania, wyrabiane przez p. Oskara Sommera w Wiedniu, nie są gumowane, lecz za pomocą specjalnej maszyny, zwracającej na wystawie ogólną uwagę, bardzo trwale falcowane, nie mają zatem bezwzględnie żadnego przykrego smaku i szkodliwego zdrowiu zapachu gumy. Jej Ces. Wys. Następcy tronu Stefania i Jego Ces. Wys. Arcyksięcia Karol Ludwik zaszczepili p. Sommera druzgocą przemową i wyrazili się o jego wyrobie bardzo pochwalnie. Za dobroć bibulek papierowych ręczy słynna w świecie firma Abadie w Paryżu.

Ostatnie wiadomości.

Wspólny minister skarbu Kallay miał dłuższą prywatną audyencyę u Następcy tronu Arcyks. Rudolfa.

Ks. Łobanow, ambasador rosyjski w Wiedniu, udaje się za urlopem do południowej Francji.

Pester Lloyd kategorycznie zaprzecza wiadomości, jakoby ambasador angielski przy dworze wiedeńskim sir A. Paget miał być zastąpionym przez sir W. White.

Gielda postępuje dalej w kierunku zwyżki, jednak okazuje pewną podejrzliwość co się tyczy podróży cesarza Wilhelma do Petersburga, a mniej optymistyczne komentarze tej podróży nakładają do sprzedaży.

Z Petersburga donoszą do *Corr. de l'Est*, że cesarz Wilhelm ma zamieszkać w pałacu „Nowy Peterhof“, czynią się wielkie przygotowania w obozie *Krasne Sielo*. Można przypisać, że pierwsze spotkanie będzie miało miejsce na morzu. Wraz z cesarzem odpłynęła do Finlandyi wielka fregata „Wielki Admiral“. Pomimo zapowiedzianej obecności hr. H. Bismarka i p. Giersa, nie należy mniemać, aby układy dyplomatyczne miały się rozpocząć podczas pobytu cesarza Wilhelma i aby jakikolwiek krok nastąpił bezpośrednio. Przez uczucie delikatności, które oceną w Wiedniu i Rzymie, postanowiono na teraz nie przedsięwziąć nie ośsoobnionego. Przygotowane tylko zostaną podstawy mogące ułatwić porozumienie następne z obydwojma sprzymierzeńcami Niemiec. Prawdziwe układy rozpoczną się dopiero po odwiedzeniu przez cesarza Wilhelma cesarza Franciszka Józefa i króla Humberta. Wtedy dopiero sprawa bułgarska będzie mogła także wejść w nową fazę, która, jak się tu spodziewają, będzie ostateczną i odpowiednią uprawnionym interesom wszystkim.

Do tego samego organu piszą z Berlina, że cesarz i ks. Bismark stanowczo oświadczają, iż podróżą do Petersburga chcą zapewnić światu nową erę pokoju. Wszystkie szczegóły spotkania omawiane są z Wiedniem i Rzymem. Spotkanie nie może mieć wyłącznie znaczenia grzeczności, będzie miało także polityczne. Niemcy podejmują na nowo rolę neutralnego faktora, co znaczy, że chodzi o kompromis, a nie o rozwiązanie i zażegnanie na wieczne czasy. Francye należy zizolować, jak się odgranicza sąsiednie domy w chwili pożaru.

Donoszą z Berlina:

Eskadra, która towarzyszyć będzie cesarzowi Wilhelmowi do Peterhofu, złożona została z okrętów następujących: „Baden“, „Friedrich der Grosse“, „Bayern“, „Kaiser“ i parowca awizowego „Ziethen“. Dowodzić nią będzie admirał Knoor. Jacht cesarski „Hohenzollern“ stać będzie pod obosobistą komendą ks. Henryka, jako kapitana korwety.

Broszura urzędowa o chorobie cesarza Fryderyka pojawi się w przeciągu bieżącego tygodnia.

Binro Reutersa donosi z Petersburga:

Oficjalnie zaprzeczają doniesieniu dzienników wiedeńskich, jakoby Rosya była gotową pozostawić na tronie bułgarskim ks. Ferdynanda pod warunkiem, iż taka bułgarska ministra wojny będzie poręczona jednemu z jenerałów rosyjskich. Ze strony kompetentnej oświadczają, iż w żądaniach rosyjskich pod względem Bułgaryi nie zaśła żadna zmiana.

Wielkie manewry wojsk rosyjskich odbędą się we wrześniu w okręgach wojskowych: warszawskim, petersburskim i odeskim.

W sferach rządowych petersburskich dyslokacya wojsk, dokonywana obecnie w Anstryi, jak donoszą zamtadł do *Estrapost*, pocyztana jest jako rzecz oddawna przewidziana i która już dawniej miała być wykonaną.

Podług urzędowego programu uroczystości 900-letniego jubileuszu zaprowadzenia chrześcijaństwa w Rosyi, dzień 27 lipca ogłoszonym został jako świąteczny w całym cesarstwie. W dniu tym wyjdą procesye z wszystkich kościołów prawosławnych. Wojsko wystąpi w wielkiej paradzie. Już tysiące pielgrzymów przybywa codziennie do Kijowa.

Emisya pożyczki serbskiej w sumie 10 milionów franków, której to operacyi podjął się wiedeński *Bankverein*, nastąpi we wrześniu w losach po 10 fr.

Donoszą z Wiesbaden: Królowa Natalia przesłała we czwartek wieczór następującą depeszę do metropolity Theodozjusza w Belgradzie:

„Dzienniki wieczorne donoszą, że mój rozwód został ostatecznie zarządzone. Zechciej mnie zawiadomić, jakim sposobem akt podobny może być dokonany bez zgłoszenia się do jednej ze stron interesowanych, mianowicie do mnie królowej. Do dziś wieczora nie doszedł mnie żaden dokument na piśmie.“

Natalia.

Biskup Demetrius, któremu król polecił przedłożyć królowej znane propozycye, nie mógł od trzech dni otrzymać od niej audyencyi. Wtedy piśmiennie wręczył owe propozycye. Królowa również piśmiennie odpowiedziała, że nie uznaje kompetencyi synodu w sprawie tego małżeństwa i że już raz odmówiła zgody na te same propozycye. Następcą tronu powrócił za dni kilka do Serbii. Prezes prowincyi Nasanskiej przestrzegł królową, że wszelki jej opór co się tyczy wyjazdów syna byłby bezużytecznym i szkodliwym. Biskup Demetrius, nie otrzymawszy od królowej audyencyi, prowadził układy z księżną Maruszą, Rosyanką, ciotką monarchini, która właśnie odjechała do Belgradu.

Mówią, że księżna udała się do Frankfurtu, aby się naradzić z tamtejszym konsulem rosyjskim.

Po odrzuceniu propozycyi króla Milana przez królową, wyjechał biskup Demetrius z Wiesbaden do Wiednia; pozostał zaś jen. Protic dla odebrania Następcy tronu, czemu się jednak królowa, otoczona osobistościami rosyjskimi, sprzeciwia. Teraz więc znowu stoi na porządku dziennym sprawa rozwodu, roztrzygnięta ona jednak zostanie, jak się zdaje, dopiero w jesieni.

Z Mińska telegrafuje Agencya północna dnia 8go b. m.:

Dziś o godzinie 6³⁰, po południu przybyli tutaj w. ks. Włodzimierz Aleksandrowicz i w. ks. Maryja Pawłowna. Witano ich pełnemi zapałami okrzykami. Na stacyi Mińsk kolei libawo-romneńskiej miasto i włościanie podali w księstwo chleb i sól, a małżonka i córki naczelnika gubernii w. księżnie bukiety. Ze stacyi kolei udali się w. księstwo do soboru, gdzie pomiędzy innymi powitali ich wychowawcy gimnazjum. Z soboru udali się na balkon i byli znów powitani okrzykami tłum. — Po herbie robili przegląd wojsk, a o godzinie 9ej powrócili do gubernatora na obiad. — Miasto było ubrane flagami, a wieczorem illuminowane.

Nowoje Wremia donosi, że reforma straży pogranicznej odłożona została na czas nieograniczony. Tymczasowo ma wejść tylko w wykonanie podział straży na brygady.

Jenerał Boulanger uderzył w mowie swej na bankiecie, danym na cześć jego w Rennes, bardzo silnie na widoczną niemoc Izby obecnej. „Czas już wielki — mówił między innemi — aby Izbie tej i nieszcześliwej konstytucyi raz koniec położyć. Naród musi się odezwać głosem wielkim. Przygotujmy się wybory i podadzą nam sposobność do

wyrażenia swej woli. Chodzi o zbawienie rzeczypospolitej. Do Was więc Bretończycy, jak do wszystkich Francuzów odzywam się: Podnieśmy się nareszcie, aby ratować rzeczypospolitą. Rozwiązanie Izby i rewizya konstytucyi niech będą hasłami naszymi, a w nadziei, że to osiągniemy, i na znak, żeśmy w tym celu jedni, zawołajmy: Niech żyje rzeczpospolita!“

Z okazji ślubu księcia Aosty z córką księcia Hieronima Napoleona, ma się ksiądz Napoleon pogodzić znowu z synem swoim Wiktorem Napoleonem. Chociaż pojednanie to ma, jak głoszą, nastąpić tylko w zakresie rodzinnym, polityka zaś każdego z nich niema uleść żadnej zmianie, sądzą jednak powszechnie, że w gruncie rzeczy pojednanie to będzie aktem abdykacyi księcia Hieronima Napoleona na rzecz syna. Książę Hieronim utracił sympatye imperialistów, a nie pozyskał sobie przychylności republikanów, droga więc, jaką dotąd kroczył, okazuje się mylną i ztąd wycofanie się z działalności politycznej najwłaściwszym.

Telegramy własne „Czasu“.

Wiedeń 10 lipca. Z powodu wybitnego współdziałania przy dojeździe do skutku ustawy o opodatkowaniu spirytusu i cukru otrzymał szef sekcji Baumgartner tytuł barona. Radca sekcynji Korytowski otrzymał tytuł i charakter radcy ministeryalnego, a radca sekcynji Pokorny otrzymał order żelaznej korony trzeciej klasy.

Wiedeń 10 lipca. Kilku tutejszych redaktorów miało rozmowę z biskupem Dimitrim. Tenże oświadczył, że jest on wysłannikiem synodu, a nie króla. Miał on czynić próby pojednania między królem Milanem a tegoż małżonką. Królowa Natalia jednakowoż zaslabiła i nie mogła go przyjąć. Jeszcze niestracona całkiem nadzieja, że królowa Natalia przyjmie propozycye króla Milana. Jeżeli jednakowoż królowa Natalia się nie zgodzi, to bardzo prędko będzie Protics wraz z następcą tronu przejeżdżał przez Wiedeń.

Berlin 10 lipca. Sądzą, iż statek cesarski przybije dopiero we czwartek do wybrzeży fińskich.

Telegramy biura koresp.

Berlin 10 lipca. Jachtowi „Dierżawa“, na którym car rosyjski uda się naprzeciw cesarzowi niemieckiemu, będą towarzyszyły dwa rosyjskie okręty wojenne. Skoro cesarz niemiecki wstąpi na pokład „Dierżawy“, uda się tak rosyjska, jak i niemiecka eskadra do Konstادتn, gdzie nastąpi wyładowanie i gdzie cesarski gość będzie przyjęty z wszystkimi honorami wojskowymi. Po urzędowym przyjęciu w Kronstadcie nastąpi odjazd do Peterhofu. Ze względu na to, iż cesarzowi niemieckiemu towarzyszy hr. Herbert Bismark, będzie się również i Giers znajdował na statku „Dierżawa“ w towarzysztwie cara.

Rzym 10 lipca. Doniesienie *Tribuny*: Cesarzowa Wiktoria wraz z córkami przybędzie wkrótce do Florencyi i zajmie mieszkanie w willi Palmieri, gdzie mieszkała królowa angielska. Jest rzeczą prawdopodobną, iż cesarzowa będzie mieszkała we Florencyi przez większą część roku.

Paryż 10 lipca. Prawica odroczyła znów interpelacyę względem zabrania przez policyę piśma hr. Paryża.

Hiszpania i Włochy przystąpiły do konwencyi szeskiej.

London 10 lipca. W Izbie wyższej odczytano telegram, iż w kraju Zulułów wybuchły niepokoje. Reprezentant rządu spodziewa się, iż tamtejsze wojska wystarczą do stłumienia powstania. **Zofia 10 lipca.** Serbsko-bułgarska komisja w Noginie rozwiązała się po ostatecznem uregulowaniu kwestyi Bregowy.

Kursa. Wiedeń 10 lipca. 2 god. 30 min. popoł. — Renta anstr. papierowa opod. 81.20. — Renta anstr. srebrna opod. 82.10. — Renta 4%, złota anstr. 112.40. — 5% Renta anstr. papier. nieopodatk. 96.60. — Akcy Banku Anstr. Weg. 876.—. — Akcy kredytowe 308.70. — Londyn 124.95. — Napoleon 9.90¹/₂. — Dukaty 5.91. — Marki 61.22¹/₂. — 5% Renta weg. papier. 89.70. 4% Renta weg. złota 102.05. — Losy prem. weg. 130.25. — Obligacye indenn. galicyjskie 103.50. 4¹/₂% Obligacye Poż. Kraj. galicyjskie 90.—. — 6% Listy zast. gal. Zakład. Kred. Ziemiak. 36-let. 90.—. — 4¹/₂% Listy zastawne Banku kraj. gal. 92.50. — Akcyce Ländlerbank 217.50. — Akcyce kolei Karola Ludwika 209.75. — Akcyce kolei lwowsko-czerniow. 216.50. — Akcyce kolei północnej 96.25. — Ruble 118.25. — Srebro —.

ODPOWIEDZIALNY REDAKTOR I WYDAWCA

Antoni Kłobukowski.

Kurs pialędzy i papierów publicznych.

Kraków 10 lipca.

Wzrosty.		117 75	119 —
Rubel rosyjski papierowy na 100		61 —	61 65
Marki niemieckie		6 88	6 86
Duka węgierskie		9 98	9 95
90 to frankowa waga		10 18	10 32
Imperyal wazny		1 40	1 60
Rubel srebrny obrotowy			
Oblig.			
Na 100 złr. wart. imien. oprocz kupona bież.		81 90	81 60
Wypłata państwowa renta papierowa		103 —	104 25
Galicyjskie obligacye indennizacyjne		102 —	104 —
9% galicyj. pożyczka krajowa		90 10	91 95
4 ¹ / ₂ % „ „ „ „		99 40	100 25
5% Oblig. komunalne galicyj. Banku krajowego			
4% Listy likwid. Król. Polskiego za 100 rub. im. w. oprocz kup. bież. w rubl. i kop.		88 50	89 50
Listy zastawne i dłużne.			
Na 100 złr. im. wart. oprocz kuponu bież.		82 25	83 25
4 ¹ / ₂ % Listy zast. gal. Banku krajowego		92 25	92 25
4% „ „ „ „		91 00	92 50
4 ¹ / ₂ % „ „ „ „		94 80	95 60
4% „ „ „ „		101 75	101 60
5% „ „ „ „		100 90	101 50
5% „ „ „ „		98 75	99 50
3% „ „ „ „		90 —	94 —
7% „ „ „ „		90 —	97 —
5% „ „ „ „		50 50	54 —
5% „ „ „ „		51 —	54 —
zast. Tow. kred. ziem. Król. Pol. z r. 1869			
Lit. A za 100 rub. im. w. op. kup. b. w rubl. i kop.		100 25	101 —
Akcyce kolejowe i bankowe.			
Na sztukę oprocz kuponu bieżącego.			
Akcyce kolei Karola Ludwika		210 50	212 —
„ „ „ „		217 50	219 —
gal. Banku Hipot. we Lwowie		286 —	291 —

Wzrosty.	117 75	119 —
Rubel rosyjski papierowy na 100	61 —	61 65
Marki niemieckie	6 88	6 86
Duka węgierskie	9 98	9 95
90 to frankowa waga	10 18	10 32
Imperyal wazny	1 40	1 60
Rubel srebrny obrotowy		
Oblig.		
Na 100 złr. wart. imien. oprocz kupona bież.	81 90	81 60
Wypłata państwowa renta papierowa	103 —	104 25
Galicyjskie obligacye indennizacyjne	102 —	104 —
9% galicyj. pożyczka krajowa	90 10	91 95
4 ¹ / ₂ % „ „ „ „	99 40	100 25
5% Oblig. komunalne galicyj. Banku krajowego		
4% Listy likwid. Król. Polskiego za 100 rub. im. w. oprocz kup. bież. w rubl. i kop.	88 50	89 50
Listy zastawne i dłużne.		
Na 100 złr. im. wart. oprocz kuponu bież.	82 25	83 25
4 ¹ / ₂ % Listy zast. gal. Banku krajowego	92 25	92 25
4% „ „ „ „	91 00	92 50
4 ¹ / ₂ % „ „ „ „	94 80	95 60
4% „ „ „ „	101 75	101 60
5% „ „ „ „	100 90	101 50
5% „ „ „ „	98 75	99 50
3% „ „ „ „	90 —	94 —
7% „ „ „ „	90 —	97

